

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ, ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΑΕ327	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ' (Χειμερινό)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Σύγχρονες θεωρίες υποκειμενικότητας και εκπαίδευση		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Επιστημολογία Κοινωνικών Επιστημών		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	e-course.uoi.gr		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none">• Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης• Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β• Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων																		
<p>Με την ανάλυση και κατανόηση της έννοιας υποκειμενικότητα στην ιστορία της φιλοσοφίας, αναμένεται η εξοικείωση των φοιτητών με τις σύγχρονες προσεγγίσεις του υποκειμένου στη νεωτερική και μετανεωτερική φιλοσοφία. Το μάθημα αποσκοπεί στη σύγχρονη γνώση της εννοιολόγησης του υποκειμένου ως τον δρώντα ο οποίος ορίζεται σχεσιακά ως προς τις κοινωνικές δομές, αλληλεπιδρώντας με αυτές και ταυτόχρονα ανασυγκροτώντας διαρκώς την ταυτότητά του μέσα στις σχέσεις του, για παράδειγμα, της εργασίας, της εκπαίδευσης κτλ.</p>																		
<p>Γενικές Ικανότητες</p> <p>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:</p> <table><tr><td>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</td><td>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</td></tr><tr><td>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</td><td>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</td></tr><tr><td>Λήψη αποφάσεων</td><td>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</td></tr><tr><td>Αυτόνομη εργασία</td><td>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</td></tr><tr><td>Ομαδική εργασία</td><td>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</td></tr><tr><td>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</td><td>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</td></tr><tr><td>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</td><td>.....</td></tr><tr><td>Παράγνωση νέων ερευνητικών ιδεών</td><td>Άλλες...</td></tr><tr><td></td><td>.....</td></tr></table>	Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων	Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα	Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον	Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου	Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής	Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης	Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	Παράγνωση νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...	
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων																	
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα																	
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον																	
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου																	
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής																	
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης																	
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον																	
Παράγνωση νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...																	
																	
<p>Η γνώση των πολλαπλών εννοήσεων του υποκειμένου ως ατόμου (μαθητής, εκπαιδευτικός, πολίτης), αλλά και ως συλλογικού υποκειμένου (εκπαίδευση, κράτος, θεσμός) καλλιεργεί την εσωτερική κατανοητική ικανότητα των φοιτητών και τον αναγκαίο αναστοχασμό ως προς τα ποικίλα θεωρητικά υποδείγματα των Επιστήμων Αγωγής και, με βάση αυτά, την εξήγηση και ερμηνεία των επιμέρους συμβάντων της εκπαιδευτικής πραγματικότητας.</p>																		

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

<p>Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέταση της έννοιας «υποκειμενικότητα» στην ιστορική διαδρομή της: Από τις απαρχές της πρώιμης σύλληψής της στην οντολογική θεωρία του Καρτεσιού ως cogito, μέσω της νεότερης διατύπωσης της ως συνείδησης (consciousness) και γνώσης του εαυτού στον Λοκ, στο «σκεπτόμενο υποκείμενο» (subject) της καντιανής κριτικής, αλλά και την αντιστροφή της τελευταίας σύλληψης από τον Νίτσε και την απούποκειμενοποίηση από τον Φουκώ ή την αποδόμηση της έννοιας από τον Ντερριντά. Στο πλαίσιο αυτό, η ανωτέρω ιστορία της φιλοσοφίας του υποκειμένου αξιοποιείται ως συμβολή στις ανθρωπολογικές θεωρίες της Φιλοσοφίας της Παιδείας και στις σημασίες του υποκειμένου στις Επιστήμες της Αγωγής.</p>
--

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</p> <p>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο</p>
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</p> <p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>e-course.uoi.gr</p>

<p align="center">ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<p align="center">Δραστηριότητα</p>	<p align="center">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	Διαλέξεις	20
	Σεμινάρια	10
	Μελέτη βιβλιογραφίας	120
	Παρουσίαση εργασίας	20
	Εκπόνηση γραπτής εργασίας	80
	Σύνολο Μαθήματος	250
<p align="center">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Αξιολόγηση της παρουσίας (30%) και τη γραπτής εργασίας (70%)</p> <p>Κριτήρια αξιολόγησης παρουσίας και γραπτής εργασίας</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Περιεχόμενο (κατανόηση του θέματος ανάπτυξη επιχειρημάτων, κριτικός σχολιασμός, τεκμηρίωση συμπεράσματος). 2. Δομή ενοτήτων και συνάφεια εντός και μεταξύ των παραγράφων. <p>Γλωσσική έκφραση (ορθότητα και σαφήνεια ορολογίας και γραπτού λόγου, κανονιστικότητα γραμματικής, σύνταξης, ορθογραφίας και επιμέλειας κειμένου)</p>	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>ΚΥΡΙΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:</p> <p>Αλτουσέρ, Λουί, <i>Θέσεις</i>, μτφρ. Ξ. Γιαταγάνας, Αθήνα: Θεμέλιο 1978.</p> <p>Αριστοτέλης, <i>Περί Ψυχής</i>, Θεσσαλονίκη: Ζήτρος 1998.</p> <p>Αυγουστίνος, <i>Εξομολογήσεις</i>, XIII, 11,12. μτφρ. Φρ. Αμπατζοπούλου, Αθήνα: Πατάκης 1999.</p> <p>Butler, Judith, <i>Η ψυχική ζωή της εξουσίας</i>, μτφρ. Τ. Μπέτζελο, Αθήνα: Πλέθρον 2009.</p> <p>Habermas, Jürgen, <i>Ο φιλοσοφικός λόγος της νεωτερικότητας</i>, μτφρ. Λ. Αναγνώστου, Αθήνα: Αλεξάνδρεια 1993.</p> <p>Kant, Immanuel, <i>Κριτική του Καθαρού Λόγου</i>, Α΄ Μέρος, μτφρ. Α. Γιανναράς. Αθήνα: Παπαζήσης 1977-79, «Υπερβατική Αναλυτική-Περί της παραγωγής των καθαρών εννοιών του νου», Β130- 169.</p> <p>Kant, Immanuel, <i>Κριτική του Καθαρού Λόγου</i>, Β΄ Μέρος, μτφρ. Μ. Δημητρακόπουλος, Αθήνα: Παπαζήσης 1999, «Οι παραλογισμοί του Καθαρού Λόγου», Α342-347.</p> <p>Locke, John, «Ταυτότητα και διαφορά», <i>En Essay concerning Human Understanding</i>, Oxford: Clarendon Press, στο Βασίλειος Κρουστάλλης, <i>Το πρόβλημα του Οδυσσέα. Θεωρίες προσωπικής ταυτότητας, (17ος-18ος αιώνας)</i>, Κέρκυρα: Res Cogitans 2010, σς. 101-125.</p> <p>Μπαλιμπάρ, Ετιέν, <i>Η φιλοσοφία του Μαρξ</i>, μτφρ. Α. Στυλιανού. Αθήνα: Νήσος 1999.</p> <p>Nietzsche, Friedrich, <i>Πέρα από το Καλό και το Κακό</i>, μτφρ. Ζ. Σαρίκας, Σκόπελος: Νησίδες 2004.</p> <p>Ντελέζ, Ζιλ, <i>Εμπειρισμός και υποκειμενικότητα. Δοκίμιο για την ανθρώπινη φύση κατά τον Χιουμ</i>, μτφρ. Π. Πούλος, Αθήνα: Ολκός 1995.</p> <p>Ντερριντά, Ζακ, <i>Περί Γραμματολογίας</i>, μτφρ. Κωστής Παπαγιώργης, Αθήνα: Γνώση 1990.</p> <p>Φουκώ, Μισέλ, <i>Η μικροφυσική της εξουσίας</i>, μτφρ. Λ. Τρουλινού, Αθήνα: Ύψιλον 1991, «Δύο δοκίμια για το υποκείμενο και την εξουσία, Γιατί μελετάμε την εξουσία: το ζήτημα του υποκειμένου».</p> <p>ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:</p> <p>Βρατσόλης, Κώστας, «Η προσομοίωση και η Διαδικασία της Μάθησης: Μερικά Ζητήματα που Αφορούν στη Σχέση Υποκειμένου και Πραγματικότητας», στο Α. Δημητρακόπουλος (επιμ.), <i>Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση</i>, Τόμος Β΄, Πρακτικά 3ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ, Πανεπιστήμιο Ρόδου, Αθήνα: Καστανιώτης.</p> <p>Butler, Judith, <i>Λογοδοτώντας για τον εαυτό</i>, μτφρ. Μ. Λαλιώτης, Αθήνα: Εκκρεμές, 2009.</p> <p>Δοξιάδης, Κύρκος, <i>Υποκειμενικότητα και εξουσία: Για τη θεωρία της ιδεολογίας</i>, Αθήνα: Πλέθρο 1992.</p> <p>Εγκυκλοπαίδεια της Πλειάδας, <i>Ιστορία της Φιλοσοφίας</i>, «Η καντιανή επανάσταση», μτφρ. Κ. Κατσιμάνης, Αθήνα: ΜΙΕΤ 2003.</p> <p>Jameson, Fredric R., <i>Φαντασιακό και συμβολικό στον Λακάν: Μαρξισμός, ψυχαναλυτική κριτική και το ζήτημα του υποκειμένου</i>, μτφρ. Ν. Ηλιάδης, Τρίκαλα: Επέκεινα 2015.</p> <p>Κουζέλης, Γεράσιμος, <i>Φιλική κοινωνία ή κοινωνία χρηστών; Γνώση, υποκειμενικότητα και πολιτισμός στον</i></p>

κόσμο των νέων τεχνολογιών, Αθήνα: Κριτική 2006.

Λακάν, Ζακ, «Θέση του Ασυνειδήτου», μτφρ. Ν. Λινάρδου-Μπλανσέ, Ν. Παπανικολάου-Θεοδωρίδου και Ε. Θεοδωρίδης, *Ψυχανάλυση*, τεύχος 6-8 (2009).

Λίποβατς, Θάνος, και Βασίλης Ρωμανός, *Το υποκείμενο στην ύστερη νεωτερικότητα*, Αθήνα: Νήσος 2002.

Λίποβατς, Θάνος και Πάνος Θεοδώρου (επιμ.), *Το νεωτερικό υποκείμενο εμπρός στο αίτημα του άλλου*, Αθήνα: Νήσος 2007.

Macherey, Pierre, *Φουκώ και Μαρξ. Το παραγωγικό υποκείμενο*, μτφρ. Τ. Μπετζελος, Αθήνα: Εκτός Γραμμής 2013.

Μπαρτσιδης, Μιχάλης (επιμ.), *Διατομικότητα. Κείμενα για μια οντολογία της σχέσης*, μτφρ. Λ. Μάνο-Χρηστίδη, Αθήνα: Νήσος 2014.

Nietzsche, Friedrich, *Η Θέληση για Δύναμη*, μτφρ. Ζ. Σαρίκας, Σκόπελος: Νησίδες 2001.

Ποταμιάνου, Ελένη, *Ο σχηματισμός του υποκειμένου στη νεότερη φιλοσοφία: Από τον Καρτέσιο στον Χέγκελ*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα 2004.

Ρωμανός, Βασίλης (επιμ.), *Το υποκείμενο στην ύστερη νεωτερικότητα*, Αθήνα: Νήσος 2002.

Ντερριντά, Ζακ, *Περί Γραμματολογίας*, μτφρ. Κωστής Παπαγιώργης, Αθήνα: Γνώση 1990.

Πενολίδης, Θεόδωρος, *Μέθοδος και συνείδηση. Η έννοια της συνείδησης στη νεότερη φιλοσοφία*, Αθήνα: Μεταίχμιο 2004.

Renaut, Alain, *Η φιλοσοφία*, μτφρ. Τ. Μπέντζελος, Αθήνα: Πόλις 2009, «Το υποκείμενο».

Roppe, Karl, *Τι είναι η Διαλεκτική; Γνωσιοθεωρία χωρίς Γνωστικό Υποκείμενο*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας χχ.

Σατελέ, Φρανσουά (επιμ.), *Η Φιλοσοφία, Από τον Γαλιλαίο ως τον Ρουσσώ*, τ. Β', μτφρ. Κ. Παπαγιώργης, Αθήνα: Γνώση, «John Locke», σ. 201-229.

Σατελέ, Φρανσουά, *Η Φιλοσοφία*, τ. Γ', *Από τον Καντ ως τον Χούσερλ*, μτφρ. Κ. Παπαγιώργης. Αθήνα: Γνώση 1990, «Η κοπερνίκεια επανάσταση» και «Η σύνθεση», σς. 34-50.

Φουκώ, Μισέλ, *Η μικροφυσική της εξουσίας*, μτφρ. Λ. Τρουλινού, Αθήνα: Ύψιλον 1991, «Δύο δοκίμια για το υποκείμενο και την εξουσία, Γιατί μελετάμε την εξουσία: το ζήτημα του υποκειμένου».

Φουκώ, Μισέλ, *Υποκειμενικότητα και αλήθεια, Παραδόσεις στο Κολλέγιο της Γαλλίας (1980-1981)*, μτφρ. Β. Πατσογιάννης, Αθήνα: Πλέθρον 2014.